

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ทัศนศิลป์ ๕

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

นางสาวณิรณช สุวรรณมัย
นายปัญญา ทรงเสรี

ค.บ. (ศิลปศึกษา), ค.ม. (ศิลปศึกษา)
ศ.บ. (ศิลปกรรมศึกษา)

ผู้ตรวจ

ผศ. ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า
ผศ. ดร.ณัฐธิดา ภูจิรา
ดร.ประติมา อัญญะบุรินทร์ตระกูล

ศษ.บ. (จิตรกรรมสากล), กศ.ม. (ศิลปศึกษา), ศศ.ด. (ศิลปวัฒนธรรมวิจัย)
ค.บ. (ศิลปศึกษา), ค.ม. (บริหารการศึกษา), ค.ด. (ศิลปศึกษา)
ค.บ. (ศิลปศึกษา), ค.ม. (ศิลปศึกษา), ค.ด. (ศิลปศึกษา)

บรรณาธิการ

ดร.เดชิต ตริชัย
ดร.โดม คล้ายสังข์

กศ.บ. (ศิลปศึกษา), ค.ม. (ประถมศึกษา), ป.ร.ด. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา)
ศป.บ. (ประติมากรรม), กศ.ม. (ศิลปศึกษา), กศ.ด. (ศิลปศึกษา)

จัดพิมพ์โดย บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

• ฝ่ายการตลาด, ฝ่ายผลิตและจัดส่ง, ฝ่ายการเงินและบัญชี :
๖๙/๑๐๙ หมู่ ๑ ซ.พระแม่ภาวนีย ต.บ้านใหม่ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐
โทร. ๐ ๒๕๘๔ ๕๘๘๘, ๐ ๒๕๘๔ ๕๘๘๓, ๐ ๒๕๖๑ ๕๕๘๐-๒
โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๕๕๘๓, ๐ ๒๕๖๒ ๒๓๑๓

• ฝ่ายวิชาการ :
๘๙/๑๒๒ ถ.เทศบาลสงเคราะห์ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
โทร. ๐ ๒๕๕๕ ๔๔๑๘-๒๐, ๐ ๒๕๕๓ ๘๑๖๘-๕ โทรสาร ๐ ๒๕๘๐ ๒๓๒๓

ปีที่พิมพ์ ๒๕๖๘

พิมพ์ครั้งที่ ๑

ISBN : 978-616-07-2884-8

ราคา ๕๙ บาท

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ลิขสิทธิ์เป็นของบริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **ทัศนศิลป์ ๕** ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เรียบเรียงตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ ๑ ทัศนศิลป์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น ๔ หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑	จังหวะสร้างสรรค์	๒	แสง สี ธรรมชาติ
๓	สร้างสรรค์ตามจินตนาการ	๔	ภูมิปัญญาทัศนศิลป์ท้องถิ่น

หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือเรียนที่ผู้เรียนจะได้ประโยชน์สูงสุด โดยเมื่อเรียนจบในแต่ละสาระการเรียนรู้จะมีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้ความเข้าใจ และได้ปฏิบัติ สร้างสรรค์ผลงาน เพื่อให้เกิดทักษะการเรียนรู้รอบด้าน ทั้งนี้ได้เน้นการบูรณาการกับการค้นคว้าหาความรู้จากสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและมีความภูมิใจในศิลปะ วัฒนธรรม สืบสานเอกลักษณ์ความโดดเด่นในท้องถิ่นของตน อันเป็นจุดมุ่งหมายของการเรียนศิลปะ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **ทัศนศิลป์ ๕** จะเป็นประโยชน์ทั้งผู้เรียน และผู้สอนที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะต่อไป

ฝ่ายวิชาการ บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

ห้องเรียน ศตวรรษที่ ๒๑

การคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา

การวางแผนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างราบรื่น

การสร้างสรรค์

การใช้ความคิดสร้างสรรค์ สร้างสิ่งใหม่ ๆ หรือนำสิ่งที่เคยมีอยู่แล้วมาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น

วัฒนธรรมที่แตกต่าง

การศึกษาเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างสรรค์ อันมาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน การเข้าใจถึง วัฒนธรรมที่ต่างกันอย่างช่วยพัฒนาชีวิตการทำงาน และทางสังคมด้วย

การทำงานเป็นทีม

การศึกษาและปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รู้จักแบ่งหน้าที่กันตามความเหมาะสม เรียนรู้บทบาทของการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

สื่อสารอย่างมีวิจารณญาณ

การสื่อสารอย่างมีวิจารณญาณที่ต้องใช้ปัญญาในการจัดการและการวางแผนอย่างถูกต้องเหมาะสม และการถ่ายทอดความคิด จินตนาการของตนเองออกมาเป็นผลงานศิลปะ

เทคโนโลยีทันสมัย

การสร้างสรรค์ผลงาน การนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติ ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยด้วยความคิดสร้างสรรค์ และรู้จักการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการที่เหมาะสม

ทักษะสู่อาชีพ

การนำความรู้ ความสามารถที่ได้ในการเรียนรู้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพที่สนใจในอนาคต

การมีคุณธรรม

การรู้จักแบ่งปัน เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ การแสดงความชื่นชม และยินดีกับผู้อื่นอย่างเต็มใจ และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

แนะนำหนังสือเรียน

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานเล่มนี้ มีเนื้อหาที่สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ ๑ ทักษะศิลป์ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ อีกทั้งยังได้เพิ่มเติมความรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษา เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และเกิดเจตคติที่ดีต่อศิลปะ อย่างเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

โดยมีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

สารบัญ

Start

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ จังหวัดสร้างสรรค์

จุดประกายความคิดสร้างสรรค์	๒
จังหวัด	๓
ทัศนศิลป์	๘
ความแตกต่างของงานทัศนศิลป์	๑๕
สรุปสาระสำคัญ	๑๗
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๑๘
ชวนคิด...พิชิตคำตอบ	๑๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ แสง สี ธรรมชาติ

จุดประกายความคิดสร้างสรรค์	๒๑
แสงและเงา	๒๒
น้ำหนกอ่อน-แก่	๒๗
วรรณคดี	๓๐
สรุปสาระสำคัญ	๓๓
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๓๔
ชวนคิด...พิชิตคำตอบ	๓๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ สร้างสรรค์ตามจินตนาการ

๓๖

จุดประกายความคิดสร้างสรรค์	๓๗
งานปั้น	๓๘
งานพิมพ์ภาพ	๔๖
การวิเคราะห์คุณค่างานทัศนศิลป์	๕๔
สรุปสาระสำคัญ	๕๖
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๕๗
ชวนคิด...พิชิตคำตอบ	๕๘

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ ภูมิปัญญาทัศนศิลป์ท้องถิ่น

๕๙

จุดประกายความคิดสร้างสรรค์	๖๐
งานทัศนศิลป์ ๔ ภาค	๖๑
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๖๕
นิทรรศการศิลปะในท้องถิ่น	๖๙
สรุปสาระสำคัญ	๗๑
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๗๒
ชวนคิด...พิชิตคำตอบ	๗๓

โครงงานชวนคิด	๗๔
บรรณานุกรม	๗๖

ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **ทัศนศิลป์ ๕**

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระที่ ๑ ทัศนศิลป์

หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด								ตัวชี้วัด	
	ศ ๑.๑							ศ ๑.๒		
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๑	๒	
๑ จังหวะสร้างสรรค์										
๒ แสง สี ทรวดท่า										
๓ สร้างสรรค์ตามจินตนาการ										
๔ ภูมิปัญญาทัศนศิลป์ท้องถิ่น										

คำอธิบายรายวิชา

การศึกษาเกี่ยวกับจังหวะของสิ่งต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ การวาดภาพแสดงทัศนียภาพ และสิ่งต่าง ๆ โดยคำนึงถึงแสงเงา น้ำหนัก และวรรณะสี การสร้างงานปั้นด้วยดินน้ำมันหรือดินเหนียว การจัดภาพในงานภาพพิมพ์ การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบงานทัศนศิลป์ในแหล่งการเรียนรู้หรือนิทรรศการศิลปะ และงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่นต่าง ๆ

นำวัสดุ อุปกรณ์ในการสร้างงานทัศนศิลป์มาใช้ในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และคำนึงถึงการจัดองค์ประกอบศิลป์และการสื่อความหมายในงานทัศนศิลป์ตามความรู้สึกและจินตนาการ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถทางศิลปะ

เพื่อให้นักเรียนตระหนัก เห็นประโยชน์และคุณค่า ชื่นชมงานศิลปะรอบ ๆ ตัว และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

จังหวะสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้

- บรรยายเกี่ยวกับจังหวะ ตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ (ศ ๑.๑ ป.๕/๑)
- เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ที่สร้างสรรค์ด้วยวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่ต่างกัน (ศ ๑.๑ ป.๕/๒)

แนวคิด

งานทัศนศิลป์แต่ละประเภทมีเทคนิค วิธีการ วัสดุอุปกรณ์แตกต่างกัน จังหวะ เป็นการจัดระยะหรือการวางตำแหน่งของส่วนประกอบในงานทัศนศิลป์ให้เกิดความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน จังหวะในงานทัศนศิลป์ไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน จะแปรเปลี่ยนคลี่คลายไปตามอารมณ์ความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์

สาระการเรียนรู้

- จังหวะ
- ทัศนศิลป์
- ความแตกต่างของงานทัศนศิลป์

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- จังหวะ ตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์
- ความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์

๒

จุดประกาย ความคิดสร้างสรรค์

ให้นักเรียนสังเกตแล้ววิเคราะห์ว่ากระเช้าชิงช้าสวรรค์หมายเลข ๑ และหมายเลข ๒ ควรเป็นสีอะไร

นักเรียน ตอบคำถามโดยสังเกตจากอะไรครับ
(นักเรียนร่วมกันหาคำตอบ และแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน ๆ)

๓

จิ้งหะ

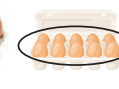

วิดีโอเรื่อง จิ้งหะ

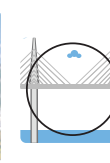
จิ้งหะ เป็นการจัดระยะหรือการวางตำแหน่งของวัตถุหรือองค์ประกอบให้เกิดความต่อเนื่องหรือซ้ำ ๆ กัน โดยความสัมพันธ์ของจิ้งหะจะเป็นช่วงห่างเท่า ๆ กัน หรือเป็นช่วงห่างที่ซับซ้อนแตกต่างกัน อาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือเกิดจากการจัดของมนุษย์ก็ได้ เช่น

เปลือกสับปะรดที่มีจิ้งหะที่เป็นรูปร่างคล้ายตารางซ้ำ ๆ กัน เป็นการจัดระยะหรือวางตำแหน่งของตา สับปะรดที่เกิดขึ้นเองในธรรมชาติ

ไข่ในแผงเป็นการจัดวางไข่ที่มีระยะห่างเท่ากันแบบจิ้งหะต่อเนื่อง

สะพานที่มีการออกแบบโครงสร้างให้มีระยะห่างของเสาและเส้นโยงเท่ากันเพื่อยึดให้ตัวสะพานมีความมั่นคงแข็งแรง และมีความสวยงาม

สรุป จิ้งหะ หมายถึง การจัดระยะของวัตถุหรือองค์ประกอบให้เกิดความต่อเนื่องกัน

ลืบสมอง

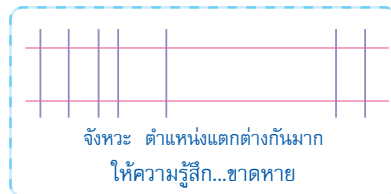
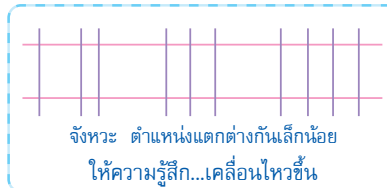
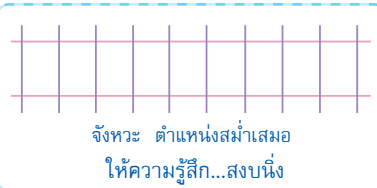
นักเรียน ร่วมกันยกตัวอย่างจิ้งหะที่เกิดขึ้นเองในธรรมชาติ

๔

🌻 จังหวะกับความรู้สึก 🌻

จังหวะกับความรู้สึก จังหวะของวัตถุอาจเกิดขึ้นได้จากวัตถุหรือองค์ประกอบเดียวหรือหลาย ๆ องค์ประกอบ นอกจากนั้นการวางจังหวะของวัตถุที่มีความต่อเนื่องหรือขาดหายไปสามารถก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกได้ เช่น

🌻 จังหวะในสิ่งแวดล้อม 🌻

จังหวะในสิ่งแวดล้อม ที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นเราสามารถมองเห็นการจัดวางจังหวะ หรือการวางตำแหน่งของธรรมชาติที่เกิดขึ้นเอง หรือจากที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น

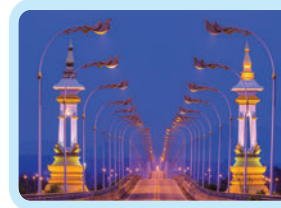

จังหวะในสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ เกิดจากการซ้ำเป็นลำดับชั้นของรูปร่าง และสีที่ค่อย ๆ จางลงเมื่อห่างออกไปเรื่อย ๆ เป็นการเกิดของจังหวะที่ต่อเนื่อง น่าสนใจ และมีความกลมกลืน

๕

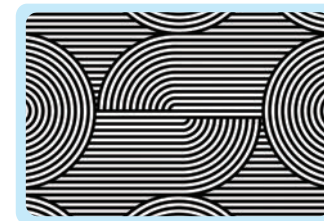
จังหวะในสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติของลวดลายบนตัวผีเสื้อมีการจัดวางจังหวะรูปแบบลวดลายที่เหมือนกันทั้งซ้าย ขวา สร้างความสมดุล สีสันตัดกันอย่างโดดเด่นชัดเจน

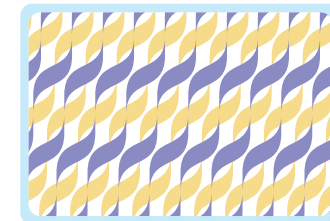
จังหวะในสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นบนถนนเป็นการออกแบบจัดวางจังหวะเสาไฟฟ้าเพื่อให้เกิดแสงไฟซ้ำ ๆ กัน

🌻 จังหวะในงานทัศนศิลป์ 🌻

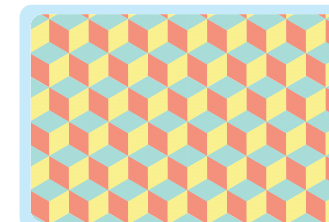
จังหวะในงานทัศนศิลป์ เกิดจากการเว้นระยะความห่าง หรือการซ้ำที่มีช่วงห่างเท่า ๆ กัน มาเป็นช่วงห่างที่ซับซ้อนขึ้น เช่น

จังหวะที่เกิดจากเส้น

จังหวะที่เกิดจากรูปร่าง

จังหวะที่เกิดจากรูปร่าง

จังหวะที่เกิดจากสี

๖

การจัดจังหวะในงานทัศนศิลป์
การจัดจังหวะของรูปร่าง รูปทรง
กลีบดอกไม้ที่มีระยะห่างเท่ากัน
และลักษณะเหมือนกัน

รูปแบบจังหวะ

รูปแบบจังหวะ จังหวะเกิดจากการต่อเนื่องหรือการซ้ำซ้อนกัน จังหวะในด้าน
การออกแบบสามารถแบ่งรูปแบบจังหวะออกเป็น ๓ แบบ ได้แก่

๑. **จังหวะแบบซ้ำ ๆ กัน** เป็นการนำเอาองค์ประกอบที่มีลักษณะเหมือนกัน
มาจัดวางเรียงต่อกัน ทำให้ดูมีระเบียบ เรียบร้อย

๒. **จังหวะแบบสลับกัน** เป็นการนำเอาองค์ประกอบที่มีลักษณะต่างกันมาสลับกัน
อย่างต่อเนื่อง ทำให้รู้สึกซับซ้อน สนุกสนาน

๗

๓. **จังหวะแบบซ้ำจากขนาดเล็กไปขนาดใหญ่ หรือขนาดใหญ่ไปขนาดเล็ก**
เป็นการนำเอาองค์ประกอบที่เหมือนกันมาเรียงต่อกัน อาจเรียงจากขนาดเล็กไปขนาดใหญ่
หรือจากขนาดใหญ่ไปหาขนาดเล็กส่งผลให้ภาพดูมีมิติขึ้น

กิจกรรมที่ ๖ คำชี้แจง : ให้นักเรียนสร้างสรรค์งานวาดภาพระบายสี ๑ ผลงาน โดยออกแบบ
การจัดวางรูปแบบจังหวะตามจินตนาการ

• ตัวอย่าง •

ชื่อผลงาน วงดอกไม้
ทัศนธาตุที่นำมาใช้ในการจัดจังหวะ เส้น, รูปร่าง, รูปทรง, สี
จังหวะที่ออกแบบให้ความรู้สึกอย่างไร เคลื่อนไหวเป็นวงกลม

หมายเหตุ : นักเรียนทำกิจกรรมลงในสมุดวาดเขียนของตนเอง

ทัศนศิลป์

ความหมายของงานทัศนศิลป์

งานทัศนศิลป์ เป็นงานศิลปะที่สามารถสัมผัสรับรู้ความงามได้ทางสายตา งานทัศนศิลป์มีหลายประเภท ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ภาพพิมพ์ และศิลปะสื่อผสม ซึ่งงานแต่ละประเภทจะมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันไปตามวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการสร้างงาน

ประเภทของงานทัศนศิลป์

๑. จิตรกรรม เป็นผลงานทัศนศิลป์ที่แสดงออกทางความงามด้วยการใช้ทัศนธาตุต่าง ๆ เช่น เส้น สี รูปร่าง รูปทรง หรือลักษณะพื้นผิว ให้ปรากฏบนพื้นระนาบเป็น ๒ มิติ คือ มีความกว้างและความยาว ผู้สร้างงานจิตรกรรม เรียกว่า จิตรกร

ผลงานจิตรกรรมสามารถจำแนกได้ตามลักษณะการใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ แบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑ ภาพวาดเขียน

การวาดภาพ เขียนภาพโดยใช้วัสดุ ปลายแหลม เช่น ดินสอ ปากกา ชีตเขียน บนกระดาษวาดเขียนให้เป็นภาพ

ภาพวาดเขียนจากดินสอ

๒ ภาพระบายสี

การวาดภาพระบายสีโดยใช้สีประเภทต่าง ๆ เช่น สีน้ำ สีชอล์กสีน้ำมัน ระบายบนกระดาษวาดเขียนให้เป็นภาพ

ภาพระบายสีน้ำ

คำศัพท์	ความหมาย
พื้นระนาบ	พื้นที่ที่มีความเรียบเสมอกันทั้งในแนวตั้งและแนวนอน ไม่เอียงหรือมีความโค้งใด ๆ พื้นระนาบสามารถใช้ในการสร้างรูปทรงและองค์ประกอบต่าง ๆ ในงานศิลปะได้อย่างหลากหลาย

อาชีพในฝัน

จิตรกร เป็นอาชีพที่สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์แบบ ๒ มิติ เช่น ภาพวาดเขียน ภาพระบายสี จิตรกรต้องฝึกฝนการสร้างสรรค์ผลงานอยู่เป็นประจำ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีจิตใจที่ชื่นชอบงานศิลปะ

๑๐

วัสดุ อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรม เช่น

ดินสอ

กระดาษวาดเขียน

สีไม้

สีโปสเตอร์

สีน้ำ

พู่กัน

จานสี

๒. ประติมากรรม

เป็นการสร้างงานทัศนศิลป์ที่เกิดจากกระบวนการปั้น การแกะสลัก การหล่อ การเชื่อมติด หรือกระบวนการอื่นใดก็ตามเพื่อให้เกิดรูปร่าง รูปทรงที่สามารถสัมผัสได้ มีลักษณะ ๓ มิติ คือ มีความกว้าง ความยาว และความหนาหรือความลึก ผู้สร้างงานประติมากรรม เรียกว่า ประติมากร ประติมากรรมแบ่งตามเนื้อหาเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑ ประติมากรรม

งานปั้น แกะสลัก งานหล่อ ๓ มิติ โดยทั่ว ๆ ไป เช่น คน สัตว์ ของตกแต่งต่าง ๆ ผู้สร้างงานประติมากรรม เรียกว่า ประติมากร

๒ ปฏิมากรรม

งานปั้นงานแกะสลักงานหล่อรูปเคารพ ในพระพุทธศาสนา เช่น การปั้นและหล่อ พระพุทธรูป เป็นต้น ผู้สร้างงานปฏิมากรรม เรียกว่า ปฏิมากร

“ปฏิมากรรม” และ “ประติมากรรม” เป็นคำที่ใช้แทนกันได้ แต่ต่างกันในความนิยมใช้ “ประติมากรรม” เป็นคำที่ใช้ทั่วไป หมายถึง งานประติมากรรมโดยทั่วไป เช่น รูปปั้นต่าง ๆ ส่วน “ปฏิมากรรม” มักใช้เกี่ยวกับผลงานทางศาสนา เช่น รูปเคารพ หรือ พระพุทธรูป

วัสดุ อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์งานประติมากรรม เช่น

ดินเหนียว

ดินน้ำมัน

เครื่องมือปั้น

ไม้นวดดิน

๑๑

๓. สถาปัตยกรรม

เป็นการออกแบบและก่อสร้างอาคาร บ้านเรือน โบสถ์ วิหาร ให้เหมาะสมกับการใช้สอย เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในการอยู่ร่วมกัน ผู้ออกแบบงานสถาปัตยกรรม เรียกว่า สถาปนิก งานสถาปัตยกรรมจำแนกได้เป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑ สถาปัตยกรรมแบบปิด

สถาปัตยกรรมที่มนุษย์เข้าไปใช้สอยหรืออยู่อาศัยไม่ได้ เช่น สถูป เจดีย์ อนุสาวรีย์ เป็นต้น

เจดีย์

๒ สถาปัตยกรรมแบบเปิด

สถาปัตยกรรมที่มนุษย์เข้าไปใช้สอยและอาศัยอยู่ได้ เช่น บ้านเรือน อาคารสถานที่ ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เป็นต้น

บ้านเรือนไทยภาคกลาง

วัสดุ อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรม เช่น

วัสดุ อุปกรณ์ ในการออกแบบ

ชุดไม้บรรทัด
รูปแบบต่าง ๆไม้บรรทัดสเกล
สามเหลี่ยม

วงเวียน

โต๊ะเขียนแบบ

วัสดุ อุปกรณ์ ในการก่อสร้าง

ไม้

อิฐ

สีทาภายนอกและลูกกลิ้งทาสี

๔. ภาพพิมพ์ เป็นการสร้างงานทัศนศิลป์โดยใช้แม่พิมพ์มาระบายหมึกหรือสี กดลงบนกระดาษรองรับ เช่น กระดาษวาดเขียน สามารถพิมพ์ได้จำนวนหลาย ๆ รูป ภาพพิมพ์ที่ได้ เป็นงาน ๒ มิติ คือ มีความกว้างและความยาว ภาพพิมพ์มี ๒ ประเภท ดังนี้

๑ ภาพพิมพ์จากวัสดุธรรมชาติ

ภาพพิมพ์ที่สร้างสรรคจากวัสดุในธรรมชาติ เช่น ใบไม้ ดอกไม้ เป็นต้น

๒ ภาพพิมพ์จากวัสดุสังเคราะห์

ภาพพิมพ์ที่สร้างสรรคจากวัสดุสังเคราะห์ เช่น ขวดน้ำ กระดาษแข็ง ฟองน้ำ เชือก เป็นต้น

วัสดุ อุปกรณ์ในการสร้างสร้งงานภาพพิมพ์ เช่น

แม่พิมพ์จากวัสดุสังเคราะห์

แม่พิมพ์จากวัสดุธรรมชาติ

กระดาษวาดเขียน

สีหมึกพิมพ์ภาพ

สีโปสเตอร์

ลูกกลิ้งทาสี

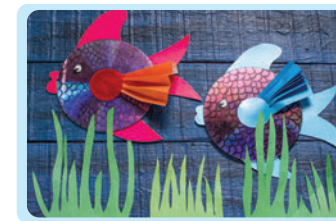
ลึบสมอง

นักเรียน คิดว่าผักหรือผลไม้บางอย่างที่เหมาะสมจะนำมาเป็นแม่พิมพ์และจะได้อะไรรูปร่างอย่างไรครับ

๕. ศิลปะสื่อผสม เป็นการสร้างงานทัศนศิลป์โดยใช้เทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์หลาย ๆ อย่างมาผสมผสานทำให้เกิดผลงานอยู่ในชิ้นเดียวกัน วัสดุที่ใช้ในการสร้างผลงานสามารถหาได้จากธรรมชาติ เช่น ใบไม้ กิ่งไม้ เป็นต้น หรือวัสดุสังเคราะห์ เช่น กระดาษ เชือกไหมพรม เป็นต้น

ศิลปะสื่อผสม

วัสดุ อุปกรณ์ในการสร้างสร้งงานศิลปะสื่อผสม เช่น

ปากกาเมจิก

กระดาษสี

เชือกไหมพรม

กาว

กรรไกร

ภาษาอังกฤษ	คำอ่าน	ความหมาย
printmaking	พริ้นท์เมคคิง	ภาพพิมพ์
mixed media art	มิกซ์ มีเดีย อาร์ท	ศิลปะสื่อผสม

รอบรู้...ศิลปะ

หลักการสำคัญในการสร้างสรรค์ศิลปะสื่อผสม ได้แก่

- ๑ หลักการด้านความงาม ผู้สร้างสรรค์ต้องออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานโดยการนำวัสดุต่าง ๆ มาจัดวางให้มีความเหมาะสม สวยงาม
- ๒ หลักการด้านความแข็งแรง ผู้สร้างสรรค์ต้องคำนึงถึงความคงทน แข็งแรง เลือกวัสดุที่ใช้สร้างสรรค์ให้เหมาะสมกับผลงาน
- ๓ หลักการด้านการนำไปใช้ ผู้สร้างสรรค์ต้องออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดคุณค่าในการนำไปใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์

กิจกรรมที่

๒

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกผลงานทัศนศิลป์มา ๑ ผลงาน แล้ววิเคราะห์รูปแบบงานทัศนศิลป์จากหัวข้อที่กำหนดให้

ตัวอย่าง

๑. งานทัศนศิลป์ประเภท **จิตรกรรม**
๒. ลักษณะของงานภาพเรื่องรวมรูปแบบ ๒.....มิติ
๓. วัสดุ อุปกรณ์ในการสร้างงานดินสอ สีไม้
.....กระดาษวาดเขียน
๔. วิธีการสร้างงานร่างภาพด้วยดินสอ แล้วระบายด้วยสีไม้

หมายเหตุ : นักเรียนทำกิจกรรมลงในสมุดวาดเขียนของตนเอง

ความแตกต่างของงานทัศนศิลป์

งานทัศนศิลป์มีหลายประเภท ซึ่งแต่ละประเภทจะมีลักษณะ วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการสร้างสรรค์ที่แตกต่างกันไป

ตัวอย่างการเปรียบเทียบงานทัศนศิลป์

ผลงาน	ประเภทงาน	รูปแบบงาน	วัสดุ อุปกรณ์ ในการสร้างงาน	วิธีการสร้างงาน
	จิตรกรรม (ภาพวาดเขียน)	๒ มิติ	ดินสอ HB ดินสอ EE ยางลบ กระดาษวาดเขียน	ร่างภาพด้วยดินสอ HB และลงน้ำหนัก แรเงาด้วยดินสอ EE
	จิตรกรรม (ภาพระบายสี)	๒ มิติ	ดินสอ สีชอล์กน้ำมัน ยางลบ กระดาษวาดเขียน	ร่างภาพด้วยดินสอ แล้วระบายด้วยสีชอล์กน้ำมัน
	ประติมากรรม	๓ มิติ	ดินเหนียว เครื่องปั้นดินเผา เตาเผา	ใช้มือปั้นเป็นรูปทรง ใช้เครื่องมือปั้น ตกแต่งเพิ่มเติม แล้วนำไปเข้าเตาเผา
	ประติมากรรม (ปฏิมากรรม)	๓ มิติ	ขี้ผึ้ง มีดแกะสลัก เครื่องมือแกะสลัก	หล่อขี้ผึ้งเป็นรูปทรงที่ต้องการ แล้วใช้เครื่องมือแกะสลัก แกะลวดลาย
	สถาปัตยกรรม (แบบเปิด)	๓ มิติ	ไม้ วัสดุก่อสร้าง อื่น ๆ เครื่องมือ ก่อสร้าง	ออกแบบและก่อสร้างโดยใช้ไม้เป็นหลัก